

Tanítás helyszíne: Rákospalotai Meixner Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Tanítás ideje:2018. november 21.

Évfolyam/osztály: 5. o.

A pedagógus neve: Szilágyi Éva

Az óra témája: A zöngesség szerinti részleges hasonulás törvénye, gyakorlás, konszolidálás

Óra céljai: a zöngesség szerinti részleges hasonulás felismerése és gyakorlása írásban és szóban; szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése, beszédpercepció fejlesztése, helyesírás tudatosságának fejlesztése, szókincsbővítés

Feladatok: zöngés-zöngétlen hangpárok gyakorlása, a tanult témakörben mondatpárosítás és önálló mondatbefejezés, hasonulást mutató szavak felismerése és leírása, hasonulást mutató állandó kifejezések összerakása és jelentésükkel párosítás borítékos feladatban, hasonulást mutató szavak történetbe helyezése

Felhasznált források: Gedeon-N. Tóth-Ráday: 165 ötlet nyelvtanárok számára, Takács M.: Hej, írás, helyesírás 5.

Eszközök: Takács M.: Hej, írás, helyesírás 5., szókétyák, mondatkétyák, borítékos feladat, okostábla

SNI tanulók száma: 3 fő

Fejlesztésben részt vevő tanulók száma: 5 fő

Előzmények: A mássalhangzók képzésének sajátosságai, a mássalhangzók felosztása zöngés-zöngétlen hangokra, zöngés-zöngétlen párok felismerése, a párok tudatosítása, mássalhangzó-törvény fogalma, részleges hasonulás fogalma, a zöngesség szerinti részleges hasonulás fogalma

Az óra menete	Tanulói tevékenység	Munkaforma	differenciálás	Eszköz	Kiemelt fejlesztési terület
I. Bevezetés 1. Ráhangolódás, A szavak első hangját cseréld a. zöngétlenre, b. zöngésre!”	a tanulók átalakítva kimondják a szavakat a. <i>bók, bég, zár, veri, döbben</i> b. <i>tél, fonal, túl, pánt, tagad</i>	csoport	könnyebb/nehezebb szavakat kell átalakítani	-	ráhangolódás az órára beszédpercepció és hanganalízis: zöngés-zöngétlen hangok és hangpárok felismerése, tudatos használata
2. Házi feladat ellenőrzése	a tanulónak mondatokat kellett írniuk az előző órai szótagszintézises feladat szavaival –csak 1-2 mondatot olvas fel mindenki	egyéni, csoport		fűzet	írásbeli kifejezőképesség, helyesírás: zöngesség szerinti részleges hasonulást tartalmazó szavak tudatos helyesírása
II. Főrés 3. Szóbeli gyakorlás – „Olvasd el a kártyádon található mondatfeleket. A kék színűvel neked kell befejezni, amit más elkezd, a piros egy újabb mondat első fele. Azt is olvasd fel”	a tanulók kártyákat kapnak, az egyiket olvasható: „te kezdted”. Felolvassa a piros színű mondatfelet, egy másik tanuló pedig befejezi a mondatot a saját kártyáján található kék mondatféllel.	egyéni, csoport		mondatkártyák (1. melléklet)	beszédpercepció, verbális memória az előző órák fogalmainak, elméleti tananyagának konszolidálása szóbeli kifejezőképesség: nyelvtani állítások megfogalmazása
4. Szóbeli gyakorlás – „Kivetítem az előző piros mondatfeleket... és még 3 újat. Be tudod önállóan fejezni?”	a tanulók az előző feladat alapján befejezik az állításokat, illetve a példák, segítő szavak alapján megpróbálják az új állításokat önállóan befejezni	egyéni, csoport	könnyebb/nehezebb állítások befejezése	okos táblán kivetítve a mondatfelek (2. melléklet)	verbális memória szóbeli kifejezőképesség tananyag konszolidása

<p>5. Írásbeli gyakorlás, konszolidálás – „Írd le a hallott szavak első szótagját. Vigyázz, mindegyikben lesz zöngésség szerinti részleges hasonulás. Szótagolj magadban! Emlékszel a szavakra? Mely hangok vesznek részt a törvényben?”</p>	<p>a tanulók leírják a diktált szavak első szótagját (mindegyik szó az előző órai borítékos feladatban szerepelt, ezekből kellett mondatokat írni házi feladatnak), majd megpróbálják felidézni az egész szavakat és felismerni a törvényben részt vevő hangokat (<i>zsebpénz, kapzsi, dobszó, fogkefe, népdal, habcsók, adhat, lakbér</i>)</p>	<p>egyéni</p>		<p>füzet</p>	<p>írásbeli kifejezőkészség verbális memória szótagolás, hanganalízis helyesírás</p>
<p>6. Szóbeli és írásbeli gyakorlás - Borítékos feladat - „a borítékban szólásokat, állandó kifejezéseket kell összeraknotok 2 részből, majd megtalálni a meghatározásukat” Mindegyikben van zöngésség szerinti részleges hasonulás. Megtalálod? Utána szóban gyakoroljuk őket, majd ötöt le is kell írnotok.!”</p>	<p>a tanulók borítékot kapnak, egyedül, illetve párban (amit választanak), kirakják az állandó kifejezéseket, párosítják a meghatározásukkal. Megkeresik a hasonulásokat. Eztán szóban kérdezzetik egymást: „hogyan mondasz másképp.”, „Mit jelent az, hogy...”. Végül általuk választott 5 kifejezést+meghatározást le is írnak.</p>	<p>egyéni, pármunka</p>	<p>a munkaforma differenciál</p>	<p>borítékos feladat (3. melléklet), füzet</p>	<p>szókincsbővítés írásbeli és szóbeli kifejezőkészség helyesírás</p>
<p>III. Összegzés 7. Házi feladat feladása</p>	<p>a tanulók felírják a házi feladatot: Hej. könyv/55.o. 11. a, c+ szorgalmi: a leírt szólásokkal mondatírás</p>	<p>egyéni</p>		<p>Hej... tankönyv</p>	<p>hasonló alakú szavak differenciálása olvasásban, írásban írásbeli kifejezőkészség</p>
<p>8. Levezetés: találjunk ki mesét! – „Húzz egy szókárttyát és kezdj/folytass vele egy történetet!”</p>	<p>a tanulók szókárttyákat húznak (mindegyik szó példa a zöngésség szerinti részleges hasonulásra) és próbálják őket mondatba foglalni, történetet kitalálni, folytatni</p>	<p>egyéni, csoport</p>	<p>több segítség, aki igényli, új szó húzása, aki igényli</p>	<p>szókárttyák (4. melléklet)</p>	<p>a törvényt bemutató szavak olvasásának (és ezzel helyesírásának is) gyakorlása szóbeli kifejezőkészség feszültségoldás, levezetés</p>

Előkészületek: okos tábla beállítása, borítékos feladat, szókárttyák, mondatkárttyák elkészítése

Mellékletek:

1. sz. –mondatkártyák (mondatok első fele piros, második kék. egy kártyán 2 különböző mondat első illetve 2. fele van –felül kék, alul piros)

TE KEZDED. A mássalhangzók képzésekor a levegő akadályba ütközik	A mássalhangzókat feloszthatjuk zöngés és zöngétlen hangokra.
A zöngés mássalhangzóknál rezegnek a hangszalagok.	Például a 'F', 'P', 'T' hangok zöngétlen mássalhangzók.
Például a 'V', 'B', 'G' hangok zöngés mássalhangzók	Ha egy zöngés és egy zöngétlen hang kerül egymás mellé, az első (elől álló) részben hasonlóvá válik a másodikhoz.

2. sz. –Táblai mondatfelek:

Fejezd be!

1. A mássalhangzók képzésekor... 2. A mássalhangzókat feloszthatjuk... 3. A zöngés mássalhangzóknál... 4. Például a 'F', 'P', 'T' hangok... 5. Például a 'V', 'B', 'G' hangok...	6. Ha egy zöngés és egy zöngétlen hang kerül egymás mellé,... 7. Zöngétlenedés történik például a <u>szegfű</u> szóban, mert...(g hang <u>f</u> hatására) 8. Zöngésedés történik például a <u>mosdó</u> szóban, mert ...(s hang, <u>d</u> hatására) 9. Ezeket a szabályszerűségeket hívjuk... (4 szó)

3. sz. – borítékos feladat

rázta	az öklét	<i>fenyegetőzött</i>
felhúzta	az orrát	<i>megsértődött</i>
elhúzta	a nótáját	<i>alaposan megverte</i>
lerázta	a bilincseit	<i>megszabadult valamitől</i>
kihúzta	a slamasztikából	<i>kihúzott a bajból valakit</i>
ragozta	a semmit	<i>feleslegesen beszélt, tevékenykedett</i>
lehúzta	a rolót	<i>végleg bezárta az üzletét</i>
magyarázta	a bizonyítványát	<i>mentetgetni próbálta magát</i>

4. sz. – szókártyák

mosdó	bicikli	lökdös	népdal	rögtön
szegfű	húsbolt	tűzhöz	ablakban	habcsók
kapdos	nádszál	szökdél	zsebpénz	nyugtat
dobszó	tudhat	fogkrém	adta	kapzsi
csúszda	ravaszi	kényeztet	darázs-fészek	aztán